

N:o 7.

Redaktör och utgifvare: **FRANS J. HUSS.**
Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. upp öfv. gård.

Stockholm den 1 April 1891.

Pris: Helt år 5 kr., Lösnr 25 öre.
Annonspris: 10 öre petitraden (15 öre utl.).

Årg. 11.

Ida Moritz.

Af operor som på senare årtionden införlifvats med vår första lyriska scen hör Gounods »Romeo och Julia» otvifvelaktigt till de mest populära, och densamma upplefde ock i slutet af 1889 sin 100:de representation derstädes. Så väl det romantiska innehållet i handlingen, som den melodisköna musiken och det goda utförandet, särskildt af titelrolerna, förklarar lätt den popularitet detta musikverk hos oss åtnjutit, och som föranlett det förnyade återupptagandet af operan nästan hvarje spelår eller speltermin. Vår nuvarande Romeo har med få undantag sedan Arnolds tid uppburit denna rol, men Julia har deremot haft flera representanter; den senaste fröken Selma Ek då operan gafs här sista gången den 1 januari förra året. Fröken Ek lemnade operan i följande mars månad och sedan dess saknades för rolen en förmåga, som lämpade sig att öfvertaga densamma. Fröken Petrini, som med framgång sjöng Margareta i »Faust», och nog äfven kunnat lyckas som Julia, hade icke rolen på sin repertoar och beredde sig att lemna vår operascen för att styra kossan åter till Paris, hvilket såsom bekant skedde i slutet af året. Det var därför en öfverraskning, då »Romeo och Julia» sistlidna 14:de november annonserades till återuppförande och dertill i den qvinliga hufvudrolen med en debutant, som då första gången skulle framträda på scenen, och aldrig förr, så vidt vi känna, lå-

tit höra sig offentligt här i hufvudstaden; ty elev-uppvisningarne i Musikaliska akademien kunna vi ej räkna till de offentliga musiktillställningarna. Debutanten var fröken Ida Moritz.

Om denna första debut ha vi förut yttrat oss. Särskildt med afseende på ett första uppträdande å scenen i en så maktpåliggande rol som denna var debuten särdeles lyckad och publiken mycket erkänsam, ehuru väl debutanten hos denna hade en rival i minnet af sina företrädarinnor, synnerligast den näst föregående, på hvars bortgång den ännu tänker med stor saknad.

Intrycket af denna den unga sänger-

skans första presentation för vår operapublik var, att man här hade framför sig en sångerska med en röst af behöflig styrka och storlek för scenen och att denna röst erhållit en hos en debutant nu för tiden ovanlig utbildning, som påmint mer om konstnärinnan än eleven. Rösten, som med ledighet och jemnhet syntes röra sig både i höjden och mot djupet, syntes endast vid forcering antaga en viss, ehuru ej mycket störande, skärpa, men behandlades i allmänhet med musikalisk takt och smak. Man spårade här äfven en scenisk förmåga, som kunde gifva uttryck åt så väl det lyriskt veka som det dramatiskt kraftiga, den ambition och energi, som är vilkoret för konstnärrens framgång och — framsteg.

Hvad publiken tyckte sig märka måtte teaterstyrelsen fått klart för sig, ty det ovanliga inträffade nu, att debutanten blef engagerad utan vidare prof. Fröken Moritz har sedan visat sig vara en pålitlig och användbar kapacitet, då hon så snart efter den första debuten, icke en månad der-efter, fick kreera Santuzzas svåra, dramatiskt liffulla parti i Mascagnis »På Sicilien» och vid återupptagandet af Verdis »Otello» i midten af sistl. februari uppbar Desdemonas stora rol på ett sätt som alls icke stälde henne i skuggan vid sidan af den uppburna konstnärinna som kreerade rolen hos oss. Hvarje ny rol har sålunda visat sig vara ett nytt framsteg för den begåfvade och flitiga konstnärinnan, och vi ha således allt skäl att anse henne för en god liksom behöflig

Ida Moritz.

acquisition för vår operascen, som behöfver rekrytera sig med yngre och friska krafter, synnerligen för den stora operan.

Ida Moritz är född d. 18:de april 1866 å egendomen Stora Hof i Västergötland, hvilken innehafves af hennes fader. Vid 17 års ålder började hon här i Stockholm sina sångstudier för prof. Günther vid Musikaliska akademien, der hon åtnjöt undervisning i 4 år. På hösten 1887 reste hon till Paris för att fortsätta sina sångstudier och sjöng der först ett år för den bekante sångprofessorn Delle Sedie och derefter ett halft år för den lika berömda St. Yves Bax, förste lärare vid Paris-konservatoriet. Efter det hon slutat sin sångkurs i den franska hufvudstaden återfinna vi henne i den danska, hvarest hon tillbragte vintern 1889—90. I Köpenhamn anlätades hon mycket som konsertsångerska och meddelade dessutom sångundervisning dels privat, dels i fröken Gaetjes musikinstitut. — Porträttet af fröken Moritz i dagens nummer framställer henne som Desdemona, hennes senaste och största rol.

Litet om polemiken öfver vår kyrkosång

jemte

inte så litet egna åsikter i frågan.

II.

I början af min förra uppsats undföll mig uttrycket: vår *fattiga* kyrkosång. Jag nämde också, att jag skulle återkomma till den fattigdomen, och det vill jag nu göra.

Under reformationstiden kallades den Lutherska kyrkan »den sjungande», och katolikerna säges hafva sagt att Luther vann flere för sin kyrka genom sina sånger än genom sina predikningar. Dermed må förhållandet hafva varit hvilket som helst, säkert är att hans sånger spreda sig med fart öfver en stor del af Europa och t. o. m. afven sökte sig väg öfver till »det stora landet i Vester». Dock kan man vara viss om, att det ej var den nu allherskande koralformen, som vann en sådan popularitet att den, såsom då för tiden var fallet, sjöngs till och med af dagakarlarna vid hans arbete. Nej, någon popularitet kan man förvisso ej tilldöma vår nuvarande koral, utom möjligen den, som föregås af stafvelsen *im*. Men jag pratade tillräckligt om koralen förra gången för att nu ytterligare behöfva orda derom. Jag vill härmed endast påpeka, hvilket intryck af torftighet den ger åt vår gudstjenst, i jemförelse med hvad den gaf i den form den hade under reformationstidehvarvet, som afven var den Lutherska kyrkomusikens skönaste blomstringstid.

Men ett annat fattigdomsbevis och

ett veritabelt sådant utgör vår messa! Käre läsare, om du ej förr har reflekterat deröfver, så gör det nu! Hvarför skall samma messa ljuda i våra kyrkor år efter år, söndag efter söndag? Är det inte ett bevis på en den sorgligaste brist på estetiskt sinne, på den stelaste konservatism hos dem som makten hafva att inom kyrkan styra och ställa?! Det må vara jultiden då man jublar öfver verldsfärsarens födelse, eller långfredagen då man klagat öfver hans lidande och död, påsk eller midsommar, pingst eller böndagar, samma messa ljuder alltid, såvida man helt simpelt inte slopar messan helt och hållet, hvilket ju ej hör till ovanligheterna, åtminstone mågenstädes på landet. Insändaren Lutheranus, som i tidningen Vårt Land går till storms mot de på senare tider återupplifvade, *gammallutherska vespergudstjänsterna*, bör vara nöjd med vår messa, han som är så rädd för att något estetiskt tilltalande skall besuddla det gudstjenstliga och väcka katolska sympatier hos den kyrkobesökande allmänheten, ty någon estetisk inverkan kan vår messa ej gerna hafva på församlingen. Vi hafva hört den se'n vi voro barn så ofta, att vi ej fästa oss det minsta vid densamma. Messan har blifvit en sådan bisak, att den snart sagdt saklöst kan vara borta, hvilket den som sagdt också ofta nog är. Ja, slopa den! Tag bort de församlingssång-förstörande orglarna också! Då drar man ju alltid in organistlönerna. Klas i Svenska Dagbladet skall då gå i god för att sången kommer att »ljudas fulltonigt och säkert», men Hypatius i Musiktidningen svarar för att det blir ingen sång alls — *i brist på publik*. De frireligiösa vinna allt större terräng, frälsningshären gör i sina täta drabbningar massor af krigsfångar, hvilka nu helt egna sig åt arméns tjenst. Der, i de frireligiösa bönehus, i frälsningsarmens högkvarter kunna massorna få i sång vid orglars och trumpeters ljud gifva sina religiösa känslor ett lifligare, varmare uttryck, än vårt släpiga, tröttnande och enförmiga gudstjenstskick i sin nuvarande form förmår framkalla. — Gjuten därför mera lif i vår gudstjenst genom höjandet af vår i det sorgligaste lägervall hvilande kyrkosång, och skarorna skola återvända för att i statskyrkan höra ordet sundare predikas än hvad fallet vanligen är i pietisternas bönehus. Och att man utan betänkligheter kan företaga sådana reformer i liturgiska och kyrkomusikaliska riktningar därför borgar bäst såväl *Luthers egna, som vårt lands lutherska reformators kraftiga framhållande och häflande af vår kyrkas fulla frihet att i dylika fall lämpa sig efter tider och omständigheter*, naturligtvis med bibehållande af den bibliskt kristliga andan och den historiska fortgången.

Vid en sådan reformation borde för-

samlingssångens och messans omdaning gå hand i hand. En messa borde gälla för advents- och jultiden, en annan för passionstiden, en tredje för påsken och närmaste tiden derefter, en fjärde för pingsten och en femte slutligen för trefaldighetstiden. Vid de stora högtidsdagarna böra dessutom fyrstämmiga hymner utföras. I hufvudstaden är detta vackra bruk redan ganska allmänt, en annan sak är om det användes med urskiljning. Dessa fyrstämmiga hymner få ej på något vilkor vara löst påhängda musikdekorationer. Deras texter skola vara väl lämpade efter dagens betydelse. Att man på flere håll är noga i detta hänseende, vet jag väl, men jag vet också, att man exempelvis sista julen i en af hufvudstadens större kyrkor sjöng Wennerbergs »Min själ längtar och trängtar» . . . , Beethovens »I himlar sjungen den eviges ära» och — horribile dictu! Herdens söndagssång af Kreutzer. Hvad sägs om slikt? Ingen af de nämnda körerna passar, hvad texten beträffar, in vare sig på julen eller nyåret. Den sköna Wennerberg'ska psalmen lämpar sig med sitt solo bäst vid kyrkokonserten, (mera konstnärlig solosång bör nemligen principiellt uteslutas från den lutherska gudstjensten). I Beethovens storslagna lofsång lämpar sig texten väl för — *midsomardagen*. Hvad texten till den Kreutzerska kören beträffar så dömmen själfva. Här är den:

Nu Herrans dag det är!
Ja, Herrans dag det är!
På enslig mark allén' jag går,
En ensam morgonklocka slår;
Nu fjerran tyst och när,
I bön jag faller ned.
Hvad salig kraft, som kring mig rörs!
Som mångas stilla bön det hörs,
Tillbedjande härmed.
Se himlen fjerran, när,
Så strålade, så ljus och klar,
Dess glans så hög och underbar.
Nu Herrans dag det är!
Ja, Herrans dag det är!

Hvar slik en jolmig, allt innehåll och sammanhang komplett saknande text passar vet jag ej; i en luthersk gudstjenst är det för visso icke. Biskop Ullman framhåller i sin Liturgik, på tal om den fyrstämmiga hymnens uppförande vid gudstjensten, nödvändigheten af att församlingen på förband får del af hymnens textinnehåll. Och ofvanstående jäfvar icke det berättigade i hr biskopens uttalande. Ett enkelt sätt, som jag tror redan använt, är att på små lappar låta trycka texten till den hymn, som kyrkokören för dagen utför och före gudstjenstens början lägga ut dessa lappar öfver allt i bänkarna.

Föraktande alla varningar från Lutheranus i tidningen Vårt Land föreslås vidare, som ett verksamt och skönt medel att väcka det gudstjenstliga lifvet återinförande af de gamla *äkta Lutherska vespergudstjänsterna*.

»Ja, men tänk hvilket besvär med inöfvandet af alla dessa vesperguds-

tjenster och olika messor! Dessa edra förslag äro helt simpelt praktiskt utförbara», hör jag någon invända.

Ja tyvärr, har du, käre läsare, rätt deri under nuvarande förhållanden. Detta ger mig också anledning att, innan jag slutar, tala några ord om våra kyrkokörer och hvad med dem eger sammanhang.

Hvarföre äro under nuvarande förhållanden dessa förslag praktiskt utförbara? Jo, derföre att fasta, aflönade kyrkokörer och väl inöfvade barnkyrkokörer äro något för oss så godt som alldeles främmande. Sång vill man nog ha i kyrkorna, men betala något för den vill man inte. Skall en kör utföras vid en högtidsdag så få organisten, kantorn och presterna ut och springa till bekanta och bekantas bekanta och tigga och be för att få ihop de önskade krafterna. Öfver allt mötas de af undflykter, men de släppa sällan sitt offer förr än de fått ett löfte, hvilket sedan i sista stund i tre fall af nio brytes. Detta sätt att skaffa kyrkokörer är i mitt tycke ett otyg, men tyvärr det enda till buds varande såvida man ej vill vara utan sång.

Hvarföre ej anslå en rimlig summa till den viktiga kyrkosångens upprätthållande i stället för att tigga sig till den för intet. Se här till sist ett förslag; jag erkänner med detsamma att det icke är mitt, jag hörde det härom dagen af en af vårt lands högst stående mucisi. Han tyckte som så: välj ut bland skarorna af medellösa folkskolebarn dem (naturligtvis till begränsadt antal) som tyckas hafva röst och »öra» och gif dem kläder, föda och husrum, skol-, sång- och musikundervisning. Häraf skulle åstadkommas barnkör fullt jemförliga med de vidtberömda domkörerna i Tyskland. På samma gång gjorde man ju en god gerning af mindre vanlig omfattning. Mången framstående musiker har framgått ur dessa barnkör, bland andra operakapellmästaren Richard Henneberg, som vid åtta års ålder inträdde i den stora domkören i Berlin. — Så långt den nyssnämnde förslagsställaren. Jag tillägger: Skickliga, grundligt musikaliskt bildade kantorer skulle inom de större och rikare församlingarne handhafva barnens sångutbildning och körernas inöfning. Med dessa barnkör, jemte fast aflönade korsångare och sångerskor till de stora högtiderna, skall en skön kyrkosång åstadkommas, om nemligen förut påpekade reformer i församlingssång och messa derjemte genomföras.

Ja, låtom oss hoppas att den sekellånga vinter, som lagt sina isbojor öfver den svenska Lutherska kyrkans sång nu nalkas sitt slut, att nu våren randas för henne, samt att på denna vår följer en evig, blomsterrik sommar!

Eja, vore vi der!!!

Hypatius.

Richard Wagners »Valkyrian» första uppförandet i Köpenhamn.

(Efter A. H. ur »Nationaltidende.»)

Öfver förväntan lyckades denna premiére. Ja den bragte verkligen på skam många tvifvel huru detta i sin anda och form mycket germaniska musikdrama skulle komma att taga sig ut här i Norden. Svårigheter är här för handen rörande möjligheten att tillägna sig såväl dramat sjelf som musiken, och der finnas många och stora svårigheter för återgifvandet, både reela och formela. Men i alla fall! I det stora hela visade det sig snart, att man kommit till en öfverraskande snar och riktig uppfattning af Wagners verk, och det ungefär i lika hög grad på bägge sidor om rampen. »Valkyrian» slog verkligen igenom.

Hvad som här var det afgörande är icke svårt att se. Det var det mäktiga vingslaget af Wagners musikaliska geni, som här i detta drama utvecklar sig i hela sin väldighet. Det är skönheter här af musikaliskt värde, som af purt guld, skönheter dem icke någon med en musikalisk organism kan stå emot, af det slag som omedelbart eröfrar, som fyller med glädje och jubel. Det är »absolut musik», skön för sin egen skull, fängslande och förtrollande genom sin egen kraft, till och med om den icke fick ytterligare makt öfver sinnet genom sin dramatiska stringens, genom sin nära förening med ordets tanke och känsla samt situationens rörliga lif.

Hvar dessa afgörande punkter finnas i »Valkyrian» är icke heller svårt att se, de dyka genast upp ur det stora dimhafvet och de lysa så mycket mer, ju mer man lär känna dem. Hit hör största delen af första akten, ett symfoniskt-dramatiskt mästerverk, än hvilket Wagners genius knappast skapat något härligare, en bild, som när diktarkomponisten icke gifver efter för sitt begär att breda ut sig i episk framställning verkar helt allenastående med sin mörka poesi, allt ifrån den stormande inledningen, deri musikens böljor liksom piskas i flykt ock i förfäran, ända till det glödande slutet med kärlekens flammande lidelse. Denna första akt har öfverallt der »Valkyrian» gått öfver scenen varit säker i sin verkan. I de två följande akterna är det absolut musikaliska utbytet mindre, emedan der är så mycket öfverarbete, så många tröttande längder och — så ringa handling. Desto tydligare ser man då undantagen derifrån. Andra akten är minst utrustad dermed. Men den har till ersättning i scenen der Brynhild bringar Siegmund dödsbudskapet, ett af partitrets mest lysande ställen, denna scen med sin förunderliga blandning af dödens krossande makt och lugn högtidlig frid. I tredje och sista akten är den stora valkyriescenen,

den så kallade »Valkyrieriden». Efter den genomgående sångdeklamationen i »den oändliga melodien» recitativt utan ände under de föregående två akterna, verkar denna samsång af de åtta stridsmörna redan såsom sådan uppfriskande och ny. Om den också icke är en ensemble i gammal vanlig mening och alltså ett »operanummer», så är den i alla fall ett flerstämmigt stycke, teckadt i djerft slingade linier, vildt och obändigt som situationen kräfver det. Ändtligen är det tredje aktens slut med Votans sköna afskedssång till Brynhild och den avslutande »Feuerzauber» (eller som Gjellerup översätter det »Ildgalder», troll-eld) der Wagner genom sin väldiga orkestrala herskarmakt låter uppstå ett eldhaf af hvisslande, hväsande, gnistrande, sprakande tonlägor, hvilka i och för sig göra den mest uppfinningsrika maskinmästares konst på scenen öfverflödlig.

Detta är hvad som omedelbart fångslar i »Valkyrian». Det fångslar så rent musikaliskt, att man gerna kan sluta till ögonen och höra på musiken som på en symfoni för orkester, stort tecknad, rik i uppfinningen, djup i utarbetning och färgad med alla klangverldens nyanser. Och det fångslar så mäktigt och varaktigt, att det är bestämmande för hela musikdramat. Hvad som i detta är tungt gjort och svårtillgängligt, vidt sväfvande och verkande såsom för oss främmande, det finna vi oss i — här i Köpenhamn, såsom de hafva gjort det öfver hela Tyskland.

I alla händelser tycktes det vara så på premiären här (d. 7 mars) att döma efter publikens otvetydiga hållning. Men kanske denna, hvad de tongifvande beträffar, hörde till de Wagner-beundrare, som hade sitt facit med i fickan på förhand. Säkert är, att till och med den sol, som kallas »Valkyrian», icke är utan fläckar, och möjligt är att dessa vid följande representationer komma att göra sig gällande med mera styrka. Vi äro ju danskar och icke tyskar, vi hafva fått vår dramatiska uppfostran och utveckling väsentligen bestämd af galliska och ej af germaniska momenter.

Ty »germanisk» i särskild bemärkelse är detta musikdrama så visst som Richard Wagner är sitt fäderneslands stolthet och med rätta kallad den tyska skatte af alla. Med alla fördelar deraf, hvaribland de mycket stora i musikaliskt hänseende, får man rättvisligen taga felen med, det är klart. De visa sig flerstädes, tydligast och hvad »dramat» sjelf beträffar mest tryckande i handlingens tunga gång, hvilken ofta icke går alls utan gör på stället marsch. I och för sig är det icke mera »handling» i hela detta musikdrama, än som kan förtäljas i ganska få ord. I första akten går det ännu an, och vi lifvas dessutom af den förunderliga

friskheten i den musikaliska omklädningen. Men i andra akten står allt så godt som stilla. Det är en opphörligt fortsatt dialog utan aktion. Först mellan Votan och Fricka ett kapitel af allmän sedelära, så en enormt lång utveckling af Votans »Götternoth», förklarad för Brynhild — denna episod är på danska operascenen mycket förkortad, delvis öfverhoppad — deretter mellan Siegmund och Sieglinde, hvarvid vi icke erfara annat, än vi visste förut, och slutligen mellan Siegmund och Brynhild den förr omtalade scenen med dödsbudskapet. Äfven tredje akten är öfver höfvan fattig på handling, och det vill tysk grundlighet — och tålmodighet till att basera hela aktionen väsentligen på Votans anklagelse mot Brynhild. Att alla dessa samtal, delvis byggda på filosofisk grund, dertill föras musikaliskt, det vill alltså säga utan ordets tydlighet, och att den musikaliska behandlingen är den väl bekanta Wagnerska tekniken, ledmotiver och »oändlig melodi» med tyngdpunkten beständigt i orkestern, gör den sceniska verkan på åhöraren ännu mera problematisk. Den oförberedde och icke förut intagne åhöraren tör endast förnimma en ofantlig ljudande kropp — som han ej kan fatta.

Till detta kommer för oss nordbor ännu något annat, något nationellt. Det är Richard Wagners behandling af vår mytologi. Vi ega denna, såsom bekant, gemensam med tyskarne, men hvilken olika anda som herskar i deras och vår det framgår tydligt af det sätt, på hvilket Wagner gör bruk af den, särdeles hans uppfattning af gudagestalterna. Att handlingen i »Valkyrian», som är baserad på den äldre Eddan och Völsungasagan, är så tillstäld att nästan alla drag äro lånade ur dessa källor från forntiden men alla äro använda i annat sammanhang, så att de gifva en helt annan bild, må nu så vara. Ty poesi är ett, fornkunskap ett annat, och sagoverlden är ju icke någon historia. Men det bruk Wagner gör af sjelfva gudagestalterna och den bild han gifver oss af dem är möjligen uppbyggligt för våra grannar i söder. — Här uppe i Norden är det tvärtom.

Först och främst gäller detta gudarne fader, Odin (Votan). Hos Wagner förekommer han i hela »Nibelungenringen» som en högst bortkommen »härfader», en gud, som beständigt lamenterar och klagar och filosoferar på Schopenhauerska viset, som brukar smålögn och advokatknep och som just i »Valkyrian» får finna sig uti att för öppen ridå bli upplexad af sin gudinne-hustru Frigga. Synnerligast denna scen — början af andra akten — med Friggas rappa sparlakanslexa är grymt osmaklig att öfvervara. När därför teatern i Karl Gjellerups text-öfversättning brukar särskildt den tyska benämningen på gudarne »Votan» och »Fricka», är detta riktigt emedan der-

vid accentueras, att denna guduppfattning må stå för tysk räkning. Konsequent hade varit att i öfverensstämmelse dermed använda namnet »Brünhilde» i st. f. Brynhild.

För öfrigt är öfversättningen berömvärd. Den är förtrogen med den kärlek till uppgiften, som Wagners hänfödda förkämpar böra hafva. En särskild uppgift har varit att vid öfversättningen följa Richard Wagners bekanta förkärlek för stafim — om till gagn för tydligheten af den text som når ned till åhörarne, är en annan fråga. Germanismer förekomma visserligen här och der i öfversättningen, men särskilda svårigheter hafva naturligt nog uppstått för musikens skull.

Kgl. teaterns framförande af detta stora tonverk representerar ett ganska betydligt arbete, som i och för sig är all respekt värd. Och resultatet är öfverraskande godt. — Den förste konstnären här är kapellmästaren *Svendsen*, hvars ordnande och ledande hand här gifver sig tillkänna öfverallt, konstnärligt inspirerande och öfverlägset kunnig. Vid sidan af honom orkestern, som alltigenom löser sin uppgift med en virtuositet, som endast den kan begripa, hvilken känner ett Wagner-partiturs enorma fordringar på virtuos instrumentalt teknik. Kapellet utförande af det inledande förspellet, som far åstad som ett jagande oväder, var ett litet mästerstycke af föredragningskonst. Stråkarnes trupp visade sig dock, oaktadt betydlig förstärkning för liten och hos bleckblåsarne märkte man då och då fel i teknik och intonation.

Så komma vi till solisterna. En framstående prestation var fru *Ellen Gulbransons* (Nordgrens) Brynhild, anlagd med träffande uppfattning af stilen i denna äkta Wagnerska kvinnotyp och allt igenom uppbyren af en ovanligt praktfull röstutveckling, med en säkerhet i det ovanligt stora omfång partiet kräver, som ej kan annat än förvåna hos en så ung nybörjarinna. Med sin utpreglade dramatiska begåfning, som i detta parti visar sig finare och mera beherskad än förut i »Lohengrin», skall fru Gulbranson utan tvifvel kunna utbilda sig till en Wagner-sångerska af betydelse. Likaledes fru *Keller* som Sieglinde — en klokt anlagd och både till sång och dramatik lyckligt genomförd prestation — och hr *Brun* som Siegmund löste lyckligt sin stora uppgift. Hos dem båda märker man alltid det framstående musikaliska förståndet, som hos hr Brun skulle träda än fördelaktigare fram, om han kunde frigöra sig från att sombrera stämman och att gifva sitt uttryck en prägel af vek känslsamhet, som icke alltid passar för den nordiske hjelte han skall framställa. Hr *Lange* sjöng med framstående dugtighet Votans stora parti, hvilket så mycket mera må erkännas, som partiet är mycket otacksamt, på sina ställen tråkigt, och hr *Lange* san-

nolikt får skulden därför. Han kan trösta sig med att en Wagner-kapacitet sådan som t. ex. Scaria i Wien hufvudsakligen ej kunde göra mer af detta parti. Likaledes förtjenar fröken *Skytt* mycket beröm som Fricka, hvars parti, som snarare ligger i sopranläget, märkvärdigt nog icke vållade henne märkbara svårigheter, ehuru hennes stora röst dock heller icke når till egentlig utveckling. Slutligen komma vi till hr *Gustaf Holm*, som med heder redde sig i Hundings parti. Hans sträfvä röst passar väl tillsammans med denne råe krigare sådan Wagner vill hafva honom framställd.

Iscensättning och dekorationer gäfvositt viktiga bidrag till det helas lyckliga resultat. Scenen med tvekampan mellan Siegmund och Hunding fick visserligen samma otillfredsställande prägel af tablåmessig orörighet här som vanligen i Tyskland — det tör ligga i outförbara, opraktiska idéer å Wagners sida. Till ersättning var »Trollelden» i slutet af stycket särdeles effektiv.

Ett fel vid utförandet, och det fundamentalt, var texttuttalet, nyckeln till uppfattningen af hela dramat, till ledmotiverna och deras inbördes samverkan. Här förtjenar fru *Keller* och fröken *Skytt* berömligt omnämnande, men alla de andra lemna oss temligen i sticket. Att höra Siegmunds långa förklaringar eller Odins och Brynhilds ej korta meningsbyten var ur denna synpunkt icke uppbyggligt. Man förstod knappt ett ord oaktadt orkesterns diskreta hållning. Också det stumma spelet var ett svårt moment, och likväl är det ett så viktigt element i ett Wagnerdrama såsom detta. Stora rörelser och mycket »posering» är här icke nog. För att träffa det rätta här fordras årlång träning och en hel Wagner-tradition, som ännu fattas oss här hemma.

Konstnärens ställning i Amerika

mätte vara synnerligt angenäm, efter hvad man kan forstå af följande annons i »New-York Herald.»

»Musici sökas! Fyra å fem dugliga violinister, hvilka äfven kunna tjänstgöra som räkningsförare, nattväktare, barberare, telegrafister och kypare, erhålla plats genast. De sökande måste vara belevade och intelligent samt ej smaka starka drycker.»

* * *

En realist. A.: »Ni är ju vän af musikaliska soaréer?»

B.: »Ja, när supén är god.»

* * *

Om Theodor Körners förhållande till musiken.

Det är ej sällan som diktarens begåfning äfven stäcker sig till sinne för tonernas konst och dennas utöfning; den estetiska frändskapen mellan skaldkonst och tonkonst är också naturlig nog. Ett exempel derpå är Grillparzers hängifvenhet för musiken, hvarom vi talade i ett föregående nummer. Vi lemna här ett nytt, rörande den bekante tyske skalden Körners förhållande till tonernas konst.

Härom känner man i allmänhet ej mycket, det kan emellertid vara af intresse att erfara hvilken betydande rol tonkonsten spelat i den hjeltomodige skaldens lif*. De härliga dikterna »Leier und Schwert», hvilka under tyskarnes frihetskrig mot fransmännen i början af detta århundrade uppeldade hans landsmän, kunde väl svårligen ha kommit till, om icke skalden antagit, att hans sånger i ord och ton ständigt skulle eröfra sig en plats i tyska hjertan.

Theodor Körner härstammade från en familj, hvars gästvänliga hem var en samlingspunkt för utmärkta, bildade män; äfven mången ansedd tonkonstnär höll till der, och år 1789 invigde Mozart i Körner'ska huset en andäktigt lyssnande åhörarekrets i skönheterna hos sitt till Dresden medförda »Don Juan»-partitur. Körners fader var genommusikalisk, och äfven hos sonen Theodor måtte tidigt nog den musikaliska talangen ha uppenbarat sig, ty i hans femte år bestälde fadern åt honom genom sin vän skalden Schiller, en gitarr hos en instrumentmakare i Weimar. Körners fader kunde med rätta anse sig själf kallad och skicklig till att leda gossens musikaliska undervisning, men äfven andra dugtiga lärare engagerades att undervisa Theodor i violin och flöjtspel liksom i kompositionslära. Hans älsklingsinstrument förblef emellertid gitarren, och han sjöng, begåfvad som han var med en klar väljudande röst, sånger af alla slag, ackompanjerande sig själf.

Mången upplyftande njutning hade Körner att tacka Paër för, den genialiske italienaren, som till 1807 dirigerade operan i Dresden; han var ofta och gerna sedd gäst i Körners föräldrahem, der många af hans kompositioner genomgingo eldprovet.

Körner flyttade 1808 öfver till Freiberg för att studera vid bergsskolan derstädes; men ofta nog förde honom hans längtan hem till fädernehuset. Merendels begaf han sig dit till fots; han bar då sin kära gitarr om halsen och sjöng, dragande från ett ställe till ett annat liksom en trubadur, sina i

hemmet inlärdade sånger. Han utbytte akademien i Freiberg 1810 mot den gamla berömda högskolan i Leipzig, studerade derefter i Berlin, hvarest han blef en flitig medlem i den Zelter'ska sångakademien. Som student bragte han sig upp till en ovanlig färdighet i att improvisera sånger, dem han samtidigt försåg med passande melodi.

I Berlin sjuknade Körner och begaf sig på sin faders önskan till Wien, från den tiden helt och hållet egande sig åt diktarkallet. I den österrikiska hufvudstaden, der Körner af kejsaren utnämndes till *hofteaterskald*, tillkommo, utom hans bekanta lustspel och dramer *operorna* »Die Bergknappen», komponerad af L. Helwig, »Alfred der grosse», komponerad af J. P. Schmidt, det lyriska dramat »Fischermädchen oder »Hass und Liebe», musiken likaledes af Schmidt, sångspelet »Der vierjährigen Posten», komponerad af Steinacker och slutligen »Der Kampf mit dem Drachen», satt i musik af Gyrowetz.

Dessa operor (sångspel) blefvo uppförda på nästan alla mera betydande scener i Tyskland men äro nu alldeles hemfallna åt glömskan — Text som musik ha ej förtjenat bättre öde. Bekant är att Körner upprepade gånger af den i Wien boende Beethoven uppmånades att åt honom skriva en operatext. Efter längre sökande tycktes han ha funnit en lämplig text: »Die Rückkehr des Ulysses». Olyckligtvis förhindrades fullbordandet af det redan påbegynta arbetet genom skaldens död. Spohr, som vid tiden för Körners vistelse i Wien, hade anställning som direktör för operan derstädes, eggade skalden till författande af en operatext som skulle behandla Faustiden.

I Donaustaden förlofvade sig Körner med den talangfulla skådespelerskan och sångerskan Toni Adamberger.

Den offervilliga hängifvenheten för det underkufvade fäderneslandet föranledde Körner att lemna sin plats i Wien och inträda i Den Lützow'ska frikårens led. Lyran var äfven under fälttåget hans trogna följeslagarinna. Bland kamraterna grundade han en sångkör, med hvilken han instuderade sina inspirerade dikter, till hvilka han ofta själf komponerade melodierna.

Den 26:e aug. 1813 ändades den dödsföraktande sångarens lif af en kula under skärmytsling med fransmännen nära Gadebusch; den några timmar före hans död diktade *sräddssången* »Hvad blyxt ur sköldmöns blickar», med den bekanta musiken af C. M. v. Weber, var hans svanesång.

I Körner-muséet i Dresden finner man jemte många andra minnen af skalden ett antal tryckta och otryckta kompositioner af Th. Körner, vittnande om en mindre vanlig talang.

G. Bock.

Musikpressen.

På Abr. Lundquists förlag har utkommit:

För piano-solo:

Rubinstein, Ant.: *Deux Melodies* (Edition nouvellement revue et corrigée) n:o 1 F dur, n:o 2 H dur. Pris 1 kr.

Santesson, Alma: *Gif akt!* marche triomphale. Pr. 75 öre.

Hermann, Florian: *Hommage-Valse*. Pr. 1 kr.

Weinzierl, v. Max: *Med passion*. Vals. Pr. 1 kr.

Looström, Isidor: *Variété-minnen*, Vals. Pr. 1. kr.

För sång:

Bengzon, Ferd.: *La Vigne en fleur*, Romance (c—d eller f.) Pr. kr. 1,25. — *Aubade*, Romance (d—ess). Pr. 1 kr., båda romancerna, med fransk och svensk text, tillegn. greve Clarence v. Rosen

De båda »melodierna» af Rubinstein, hvilka återfinnas i det på Peters förlag utgifna »Rubinsteinalbum», föreligga här i, såsom det heter på titelbladet, »ny öfversedd och förbättrad upplaga». Det första af dessa stycken har äfven ingått i den för flere år sedan på Abr. Lundquists förlag utgifna samlingen »Modern pianomusik», red. af H. Berens med samma sättning som i Petersupplagan. Det är egentligen i detta stycke skiljaktigheterna mellan den nu i fråga varande editionen och de andra förefinnas, bestående i något olika harmonisering och tillsättande af ett par bravurpassager. Oaktadt denna upplagas »korrigering» förekomma dock här ett par tryckfel, som vi anse oss böra påpeka för rättelse. Så bör i första stycket 3:e raden från början, 2:a takten, första basackordet ha lilla c (icke e) till mellanton; i andra stycket bör lägsta basnoten i första takten sid. 6 vara e (icke f.) och å samma sida andra radens 2:a takt ha ett dubbelkors framför ettstruken d i förslaget samt ett kors framför följande e i basmelodien. Dessa rättelser kan den spelande själf lätt verkställa. Båda styckena höra till den bättre pianolitteratur, som förtjenar att uppmärksammas af hvarje försigkommen pianist, och äro ej synnerligen svåra att utföra.

Af dansmusiken hafva Looströms vals och marschen med bifall spelats af Meissners orkester; marschens titelblad är försedt med en god teckning af Svea lifgardes musikkår. Bengzons sånger, efter hvad det ofvan angifna tonomfånget angifver, skrifna för låg röst och ursprungligen till fransk text, äro hållna i en till den franska romanssången sig närmande stil, till melodi som harmoni rätt tilltalande.

Den svenska öfversättningen kunde i ett och annat ha varit bättre. I

* Karl Theodor Körner, son af den literärt och musikaliskt bildade ämbetsmannen Chr., Gottfr. K., föddes den 23 sept. 1791 — i år inträffar alltså hans 100 åriga födelsedag.

»Aubade» är sålunda på första sidans första rad texten »Ma belle pourquoi sommeiler» återgifven med »Hulda, hvi stiger du ej opp»; vackrare och lättare att sjunga hade väl här varit att utbyta ordet »stiger» mot »vaknar». I samma sång lyder början af 5:e sidan: »Je t'adore ange et t'aime femme, Dieu, qui par toi m'a complété, a fait mon amour pour ton âme et mon regard pour ta beauté». Svenska texten har: »Är du än blott en jordisk qvinna, vill jag i dig en engel se; känslan mig gafs för dig att brinna: ögat mig gafs att dig tillbe!» Med någon förändring af denna text må hemställas om icke följande tagit sig bättre ut: »Dig, en engel, fast jordisk qvinna, Vill jag min varma dyrkan ge; Känslan mig gafs för dig att brinna, ögat för att din skönhet se». Till—bå med accent på sista stafvelsen är hvarken riktigt eller vackert, och ögat tör väl snarare vara gifvet för åskådande än tillbedjande.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. Mars 16. Spohr, L.: *Jes-sonda*. — 18, 20, 22. Delibes: *Lakmé* (Lakmé: frk. Parsberg, deb.; Mallika, Ellen, Rose, mstrs Bentson: fru Edling; frk. Karlsohn, fru Heintz, Strandberg; Gérald, Nilakantha, Frédéric: hrr Ödmann, Lundquist, Johanson). — 19. *Konsert*: Gade: Skotsk uvert. »Im Hochland»; Mendelssohn: Pianokonsert med ork. G moll (fru Margar. Stern); Schumann: »Frauenliebe und Leben» (fru Edling); Beethoven: Pianokonsert nr 4 G dur. (fru Stern); Bizet: »I Rom», orkestersuite. — 21. Thomas: *Mignon*, (Lothario: hr Bottero; Wilh. Meister: hr Lundmark.) — 24, 31. Adam: *Konung för en dag*. — 25, 30. Verdi: *Otello*. — 29. *Åttonde symfonikon-serten*. Bargiel W.: uvert. till »Medea»; Bach-Albert: Preludium, koral, fuga för ork.: Beethoven: Symfoni nr 9, d moll, med slutkör (solister: frkn. Moritz, Wolf; hrr Strömberg, Strandberg). — 30. *Konsertmatiné*: uvert. till »Euryanthe» och »Rienzi»; Saint-Saëns: Pianokonsert, C moll nr 4; Liszt: Rhapsodi med ork. (fru Carreno); Beethoven: Andante favori; Liszt: Campanella (fru Carreno); aria ur »Don Juan» (hr Strandberg); Mascagni: intermezzo ur »Cavalleria rusticana».

Vasa-teatern. Mars 26—31. Rida C. A.: *Prins Orloffsky*, operett i 3 akt. af Leon Treptow (Adèle, prinsen, Susanna, Rosa: frkn. Ekström, Johnson, Magnusson, fru Stenfelt; furst Orloffsky, Eissenstein, dr Falke, Alfred, Frosch: hrr Lundahl, Varberg, Klinger, Stenfelt, Strömberg. Adèle: fru Hjortberg, altern.)

Musikaliska Akademien. Mars 16. *Andra sångsoarén* af greffin. Math. Taube, hrr Iv. Hallström, O. Lejdström (med bitr. af frkn. A. Piehl, E. Sidner; hrr Lemon, Ax. Ödman). — 28. *Carreño-konsert*. — 29. *Matiné* af hr C. F. Lundquist (bitr.: fru Östberg, frkn. Moritz, A. Zetterberg, E. Sidner; hrr And. Willman, G. Henrikson, dr W. Svedbom, dr K. Valentin, dam- och herrkörer).

Östermalms kyrka. Mars 24. *Filharmoni-ska sällskapets* extra konsert. Brahms: Requiem; Bach: ur »Matteuspassionen»: koraler, bassolo (solister: frk. Gerda Pettersson, hr C. A. Söderman). — 27. Haydn: »Skapelsen» (solister: fru Edling, frk. Karlsohn; hrr Lundquist, Strandberg, Strömberg).

Berns' salong. Mars 29. *Allmänna sång-föreningens* matiné under dir. Hugo Lindqvists

ledning (bitr. frk. Westbäck, hr E. Arnberg m. fl.) — 30. *Matiné* af fru Anna Lundberg och Selma Grönder (bitr. hrr M. Grönder, Björn Halldén, G. Herbst m. fl.) — 31. *Afskedskonsert* och recett för hr Rud. Sellman; biträd.: fru Olefine Moe.

Mängden af de sedvanliga musiktillställningarne under påsktiden har i år varit större än någonsin, så att icke en gång de stora dagliga tidningarne haft rum att utförligare redogöra för dem; sådant är än mindre möjligt för oss, som ha att lemna en halfmånadsrevy; men de böra dock i en facktidning som denna få något omnämmande. Vi ha emellertid först att betrakta verksamheten vid operan

Om operans senaste större nyheter ej kunnat återupptagas, sedan den förlorat de qvinliga hufvudpersonerna i första uppsättningen, så har detta hinder nu blifvit undanröjdt, sedan fröken Moritz efterträtt frk. Oselio i »Otello» och frk. Petrini ersatts af frk. Parsberg, hvilken som Lakmé hade sin tredje och största debutrol. Ehuru icke så konstnärligt utbildad som företrädarinnan väckte dock sistnämnda sängerska mycket intresse genom sin klara och vackra, ehuru ej starka, röst, sin märkliga medfödda koloratur och ett varmt och lifligt spel. Med ökad scenvana och dermed förenad rolbeherskning i vokalt och dramatiskt hänseende och sedan hon hunnit tillägna sig vårt språk utan de danska biljuden, kommer frk. Parsberg helt visst att blifva en acquisition för operascenen och en favorit hos publiken genom sin talang och sina personliga egenskaper. Nya i operan voro för öfrigt fru Heintz och hr Johanson.

»Otello» har efter hr Ödmanns tillfrisknande åter börjat gifvas och har visat sig ega stor dragningskraft, hvar emot »Jessonda» synes få gå till hvila eller vara undanskjuten tills vidare, en förlust för dem, som ej fått höra den i sin genre intressanta och så väl återgifna gamla operan. Utom det ofvannämnda är hr Botteros förnyade gästspel i »Mignon» det märkligaste från operascenen under senaste veckorna. Men lika märkliga äro de konserter som utförts å Kgl. operan, den första med biträde af fru Stern, och vidare 8:e symfonikonsernten samt Carreño-konsertmatiné, annandagen, då den älskvärda artisten lät höra sig än en gång tillsammans med hofkapellet och till förmån för detsamma.

Konserten med biträde af fru Stern gafs inför en fåtalig publik, kanske beroende på att Saint Saëns' pianokonsert i g moll, som det säges genom brist på orkesterstämmor, utbytts mot den af henne förut spelade Beethovens g dur-konsert. Fru S:s spel utmärkte sig nu som förut genom teknisk fulländning och fin touche men eger ej den tändande gnista, som sätter publikens entusiasm i låga. Mendelssohns

nu mera sällan spelade g molls-konsert var det ett nöje att få återhöra och denna lämpar sig väl för fru S:s talang. Hofkapellet utförde berömligt så väl Gades »Hochlands»-uvertyr, som Bizets förtjusande, spirituella suite »I Rom», som skänker oblandad musikalisk njutning genom sin genialitet i uppfinning och fina instrumentation. Fru Edlings föredrag af Schumanns härliga sångcykel framkallade välförtjent rikt bifall.

På åttonde symfonikonsernten, som började med en originel och intressant uvertyr af Woldemar Bargiel (f. 1828, sedan 1874 prof. vid Berlins Musikhögskola) och Aberts bekanta orkesterbearbetning af J. S. Bachs preludium och fuga med inskjuten koral för bleckinstrument, utfördes efter sexårigt uppehåll Beethovens gigantiska 9:de symfoni med slutkör öfver Schillers ode »An die Freude», denna gången sjunget på svenska i lyckad öfversättning af Fritz Arlberg. Det storslagna och originela i detta symfonikonungens sista stora instrumentalverk har gifvet fantasien spelrum för mångfaldiga tolkningar af dess innebörd; rättast torde man tänka sig aningen om att det var den mäktiga andens sista symfoniska storverk, som inspirerade detsamma. Redan molltonarten och inledningen med tremolandot och blixtslagen af quinterna inleder den högtidligt allvarliga stämningen i symfonien, som icke en gång afbrytes af det skarpt rytmiska scherzot, men som i det härliga adagiot uppenbarar sig som synen af en öppnad himmel, hvaraf äfven man skönjer en glimt i den storartade finalen, der tonskalden öppnar sitt hjerta för hela menskligheten med den inträdande kören som börjar: »I vänner, ej dessa toner» och fortsättes med en jubelsång till »glädjen». Beethoven planade visserligen en tionde symfoni, men detta utesluter icke aningen om att han med denna 9:de tog farväl af sin symfoniska verksamhet. Symfonien verkar äfven alltid såsom den snillrike tondiktarens svanesång. Utförandet af symfonien hedrade också hofkapellet och ledaren af dess symfonikonserter äfvensom de medverkande i kören och solisterna, om än någon ojemnhet stundom kunde spörjas i det stora och svåra orkesterarbetet, och de hardt när öfvervinnerliga svårigheterna för solister och kör med det höga röstläget ej löstes på ett fullt tillfredsställande sätt. Publiken gaf med varmt bifall tillkänna sin tacksamhet och belåtenhet med att få återhöra detta storverk. Konserten bevisades äfven af konungen och prins Eugen.

Sista operakonserten under förra månaden leder oss in på redogörelse för de två sista Carreño-konserterna, af hvilka den första gafs sjelfva påskaf-ton å Musikal. akademien efter alldeles nytt program, som först upptog Beethovens Ciss moll-sonat. Med undantag af adagiot i denna, hvari äfven

fru Carreño framhöll melodien med för starkt anslag, utfördes denna likasom de öfriga konsertnumren med hennes vanliga mästerskap, hvilket till kraft och virtuositet kulminerade i Rubinstein's Vals ur »Le Bal» och Liszt's Rhapsodi n:o 11, äfvensom Chopins Tarantella och Fantasi Impromptu samt Brahms h moll-Rhapsodie visade ytterligare prof derpå. En annan sida af hennes konstnärskap framträdde i utförandet af Chopins Prelude B dur och Nocturne samt i Gluck-Brahms Gavotte och Rubinstein's Romans, hvilka återgäfvos med utsökt finess och smak. Ett par egna kompositioner »Mi Tere-sita» (petit Valse) och »Berceuse» voro mera anspråkslösa, hvarjemte som extra-nummer efter entusiastiska bifallsyttringar, bjödos ett par af hennes kända, mindre bravurnummer. På annandags-matinén visade sig fru Carreño i hela sin konstnärliga storhet genom utförandet af Saint-Saëns något fantasiformade men intressanta C moll-konsert och en Liszt-Rhapsodie båda med orkester samt Liszt's »Campanella» och Rubinstein's »Barcarole» (extra) mot hvilka Beethovens »Andante favori» utgjorde en klassisk motvigt och nu likasom förut återgafs på ett mönster gilt och hänförande sätt. Utom buketter erhöill fru Carreño vid detta tillfälle en kolossal lagerkrans med sidenband i svenska färger, under fanfar öfverlemnad af hr Henneberg såsom hyllnings- och tacksamhetsgärd från hofkapellet. Bifallsstormen efter konsertens slut syntes aldrig vilja lägga sig.

Bland privata konserter för oss den kronologiska ordningen först till sångsoarén n:o 2 å Musikal. akademien, hvars sal vid det tillfället var fylld af en distinguerad publik och bevistades af konungen, som tog plats längst ned i salongen midt för musikestraden. Grefvinnan Taube, som var vid god röstdisposition, hvarigenom hennes sköna stämma gjorde sig väl gällande ehuruval den stundom föreföll ansträngd i höjden, sjöng med innerligt uttryck Alices aria ur »Robert» (1:a akt.) och deltog i en kvartett ur »Hälften hvar» med fröknar E. Sidner och Piehl samt hr Lejdström, i slutnumret, kvintett ur Rossinis »Semiramis», med fröken Piehl och hrr Lemon, Lejdström och Ax. Ödman, i en trio ur Iv. Hallströms nya opera »Granadas dotter» med hrr Lemon och Lejdström, i en duett ur samma opera med hr Lemon samt i en duett ur »Barberaren» (2:a akt.) med hr Lejdström. Fröken Piehl vann lifligt bifall med en aria ur Halévy's »La Reine de Chypre», hr Lejdström likaså genom utförande af arioso ur »Ascanio», Saint-Saëns' nya opera, och Chanson de Carneval ur samme tonsättares opera »Le timbre d'argent». Hr Lemon sjöng okonstladt och varmt en romans ur Hallströms »Hertig Magnus och sjöjungfrun» samt en romans ur den nyssnämnda nya operan, af hvars tre num-

mer trion syntes intaga främsta rummet. De väckte emellertid alla intresse för att få höra denna opera i sin helhet.

Operasångaren C. F. Lundquists matiné, påskdagen, gafs naturligtvis inför mycket stor publik. Vid god disposition gjorde sig hans vackra och väldiga stämma gällande så väl i de väl utförda solosångerna, Aria ur Glucks »Ifigenia» och »Dvärgakrig», ballad af Valentin, som i den storslagna duetten ur »Valkyrian» med fru Östberg (— förut med henne sjungen i Berns' salong å en matiné) och solopartiet i Södermans »Signe lills färd» med manskör. Ett högtidligt nöje var att vid detta tillfälle få åter höra Anders Willman, som sjöng Carons parti ur »Alceste» af Lully (1:a aktens början) der bassolot växlar med en liten kör af skuggor (fruntimmersröster) och en ensam skugga (tenor), här representerad af hr Henriksson. Programet upptog vidare »Jerusalem» ur Gounods »Gallia», föredragen af fröken Moritz, och deklamation af fröken Zetterberg (»Elfvaåringen» af Wirsén), hvarjemte såsom extra och slutnummer af den tacksamma publikens starka bifallsyttringar frammanades »Du gamla, du friska etc.», hvars föredrag af hr Lundquist är för välbekant att behöfva karakteriseras. Programets med fetstil utmärkta nummer voro de här ej förr gifna »Dvärgakrig» och »Signe lills färd» (1:a scenen ur efterlemnadt operafragment) samt scenen ur »Alceste». Valentins ballad, hvari hjeltens fruktbara kamp mot trollen målas i kraftiga drag, är väl skriven med rik harmonisering och stort anlagd ackompagnement, hvilket nu af komponisten sjelf, utfördt på piano, egentligen, för att det hela skall rätt göra sig gällande, borde öfvertagas af orkestern. Om Södermans vackra operafragment — för hvars framförande man är hr Lundquist tacksam — ha vi nu ej tillfälle att vidlyftigare yttra oss, utan hänvisa till redogörelsen för detta verk i n:o 11, årg. 1889 af denna tidning (om Aug. Södermans manuskriptsamling af A. L.). Såväl solist (Östen) som kör (Vikingarne) bidrogo till värdigt utförande af den intressanta tonsättningen, till hvilken pianoackompagnementet sköttes förträffligt af en bekant amatör. Såsom en särskild episod å konserten kan betraktas den entusiastiska hyllningen åt hr Willman, som äfven gjorde sig förtjent deraf genom sin sång i Alceste-scenen, hvilken måste gifvas da capo.

Om Filharmoniska sällskapets extra konsert i Östermalmskyrkan kunna vi fatta oss helt kort, då den endast var en repris af föregående. Brahms storartade körverk gjorde äfven här ett mäktigt intryck, och fröken Petterssons röst klingade här bättre än i Musikal. akademien. Konserten var mycket talrikt besökt. Öfriga konserter hade vi icke tillfälle att bevista.

Från in- och utlandet.

Kgl. operan. Hr Bottero, som den 14 mars började återuppträda här som Lothario i »Mignon», kommer snart att låta höra sig i »Mefistofeles». — Under inöfning äro för närvarande Donizettis komiska opera »Kärleksdrycken» med hr Bottero som Dulcamara, hr Strandberg som Nemorino och fru Edling som Adina, hennes första debutrol. Tillsammans med denna opera kommer fröken Munktells enaktsopera »I Firenze» att gifvas. Om ej operans personal och orkester under senaste tiden varit så ansträngd hade måhända Salomans nya enaktsopera »Led vid lifvet» kunnat inöfvas till en sådan fyllnadspjes. Måhända är det ej för sent ännu för denna termin. Verdis »Rigoletto», i hvilken fröken Parsberg lär få en ny rol, står också på repertoaren. Fröken Gina Oselios första uppträdande kommer att ske i Donizettis »Leonora». Fru Ol. Moe lär snart gästa som Adèle i »Svarta dominon», hennes forna glansrol här.

Filharmoniska symfoniorkesterns sista abonnementskonserter för säsongen äro nu bestämda att ega rum den 7 och 21 april. På den förstnämnda konserten blir det symfoniska hufvudnumret Beethovens symfoni n:o 3 i Essdur, *Eroica-Symfonien*, och på den senare konserten kommer bland annat att gifvas en ny symfonisk dikt af Saint-Saëns, hvartill partitur och stämmor välvilligt blifvit skänkta till Filharmoniska sällskapet af en af dess medlemmar.

Emil Sauret, den utmärkte violinvirtuosen kommer att låta höra sig å den första af dessa konserter.

Hr Richard Andersons andra musikaften eger rum i Vetenskapsakademiens hörsal tisdagen den 14 april 1891, då endast nordiska kompositioner komma att utföras.

Till organist i Jakobs församling utsågs Maria Bebådelsedag hr A. Lindström med omkring 2,400 röster. Hr Aron Bergenson erhöill 2,111 röster och den tredje sökanden ingen röst. Hr Lindströms seger var desto större, som han först icke tilldelats rum på förslaget och, sedan detta af honom öfverklagats, innehade sista rummet.

Passionsvespern i Maria kyrka, skärtorsdagsafton hölls inför en till trängsel talrik åhörarskara och efter en adventvespern liknande ritual med omväxlande körsång samt sång och läsning af tvenne prester vid altaret samt predikan. Sången utfördes före predikan af Maria församlings starka och väl sammansjungna kyrkokör, hvars utförande af Hasslers gripande passionshymn var högeligen berömvärdt. Sedan kyrkoherden Sjöstrand hållit en passionsbetraktelse fortsattes vid altaret den liturgiska afdelningen, hvarvid två

körer, den ena, Katarina församlings nybildade kör, placerad i koret, omvexlande med liturgen utförde de s. k. improperierna. Derpå följde det stor-slagna Misereret af Gregorio Allegri med text ur Davids 51 psalm, det samma som vid vespern å skärtorsdagen utföres i Peterskyrkan i Rom. Det utfördes omvexlande af de båda körerna på ett mycket förtjenstfullt sätt.

Till slut lästes välsignelsen öfver församlingen och afsjöngs åttonde versen af psalmen 76 i svenska psalmboken, hvarefter dir. Alb. Lindstöm, som hela tiden förträffligt utförde orgelspeå den vackra orgeln, avslutade den ovanliga högtidligheten med Chopins sorgmarsch.

Johannes Elmblad gör fortfarande lycka i Prag, der han, såsom bekant, är anställd, och har nyligen firat en stor triumf som Sarastro i »Trollflöjten».

Otto Hegner, den 13 årige pianovirtuosen, som utomlands och nyligen i Paris väckt så stor uppmärksamhet för sitt utmärkta och meget konstnärliga pianospel, lär vara att hitförvänta vid midten af denna månad.

Fru Ellen Nordgren-Gulbranson var nyligen jemte sin man, norske löjtnanten Hans Gulbranson inbjuden till en soaré hos danska konungafamiljen å Amalienborgs slott och sjöng dervid flera solonummer samt deltog med hr Algot Lange i duetter ur »Mignon» och »Leonora», ackompanjerade af fru Ina Lange. Under soarén blef sångerskan dekorerad med kung Kristians förtjenstmedalj i guld att bäras i Dannebrogens band.

Fröken Emma Holmstrand, den unga svenska sångerskan, som äfven denna vinter med framgång studerat hos professor St. Yves Bax i Paris, har nyligen, enligt underrättelser derifrån, uppträdt på privata soaréer inom de högre kretsarne samt inför artister och

vunnit mycket erkännande för sin vackra röst samt smakfull behandling af densamma.

Efter denna succès i Paris skall det blifva fägnasamt att få höra henne här hemma, då, såsom man tror, hon snart hunnit avsluta sina Pariser studier och återvänder till fäderneslandet.

Berns' salong. Sedan fru Olefine Moe och hr Rud. Sellman ha slutat sitt uppträdande om aftnarne i denna salong, hvilket under stort bifall egt rum under förra månaden, kommer fr. o. m. 1:a april Balduin Dahl från Köpenhamn med en del af sin utmärkta orkester att der gifva aftonkonserter.

Göteborg. Pianisten fru Anna Hallén gaf den 13 mars inför fullsatt salong en konsert, som inleddes af Beethovens Kreutzer-sonat, spelad af henne och hr Tor Aulin, alltigenom konstnärligt, såsom det heter i en tidning på platsen. Samma tidning berömmar ock utförandet af fru Halléns solonummer, »i hvilka man beundrade hennes djupa musikaliska känsla och utomordentligt runda, mjuka teknik, som ej ens i de blixtnabbaste passager förlorade sin smidiga elegans. Särskildt prisas utförandet af Chopins Dessur-nocturne, Bachs »Gavotte» och Scholtz' »Am Springbrunnen» samt hennes ackompanjement till sång af fru Mraz samt hr Aulins kompositioner »Cavatina» och »Gavotte caprice», som lofordas mycket liksom hans »rena och breda sjungande ton».

— Fru Carreño har konserterat här under samma utomordentliga bifall som nyss förut i Kristiania och här i Stockholm.

— Stora teatern lär äfven för nästa spelår vara uthyrd af egaren, grosshandlare Brinkmann till dir. Aug. Lindberg.

Ystad. Teatern härstädes nedbrann i grund d. 24 mars sent på aftonen.

Det gamla teaterhuset hade stått i 50 år och man ämnade just låta det undergå en grundlig reparation.

Köpenhamn. »Hexan», den omtalade nya operan af den unge danske tonsättaren Alfred Enna, är nu under inöfning på K. teatern här. Till förmån för den genialiske men medellöse komponisten förberedes en extra föreställning, hvarvid utmärkta konstnärskrafter skola medverka.

Paris. På Stora operan har »Le Mage». Massenets nya opera med text af Richépin, gått öfver scenen den 16 mars. Musiken lär innehålla flere vackra och genialiska saker men vara ojemn; den har en symfonisk karaktär, så att orkestern målar situationen och de vokala effekterna ej äro de herskande. Uppsättningen är lysande och lär ha kostat direktörerna Ritt och Gailhard 200,000 fres. Utförandet af hufvudrollerna var godt utan att dock vara af första rang, säges det.

Leipzig. Verdis »Otello» uppfördes här för första gången d. 20 mars å Neues Stadtteater och syntes ha vunnit mycket bifall hos publiken, om än E. Bernsdorf, den gamle recensenten i »Die Signale», anser att operan gjorde publiken mera förbluffad än förtjust.

Hamburg. På Stadtteatern här har den stora romantiska operan »Der Pfeifer von Dusenbach» af Rich. Kleinmichel, den bekante musikern, den 21 mars första gången gått öfver scenen och vunnit stor framgång. Operan gafs till recett för hr Bötel, som säges ha mycket utmärkt sig i titelrollen.

— Max Bruchs nyaste körverk, »Das Feuerkreuz», utfördes här den 12 mars af konsertföreningen och synes ha vunnit bifall.

Breflåda.

Till svar å förfrågan af »Prenumerant 90, 91» få vi upplysa, att Tor Aulins porträtt med biografi finnes intaget i Sv. Musiktidning n:o 7 årg. 1887. De ifrågasatta artiklarne tillhöra väl egentligen fackböcker för violinister men torde kunna vid tillfälle meddelas i Sv. M. T. som för öfrigt hvad violinen beträffar bl. a. innehållit artiklar »Om violinens strängar», »Hur Cremoneserviolinerna tillverkas» samt »Violinstudier och violinmästare».

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Taflar och Orglar från in- och utländska utmärkta Fabriker till de billigaste priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af Flyglar från Blüthner och Pianinos från G. Schwechters berömda fabriker.

Gust. Petterson & Komp.

43 Regeringsgatan 43.

Flyglar, Taflar och Pianinos från J. G. Malmström.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu å **2 kronor** hos P. Herzog, Malm-skilnadsgatan 54.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris.

Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. upp öfver gården. Mottagning kl. 1/29—1/210 och 2—3.

Frans J. Huss.

Gösta Geijer

undervisar i **harmoni**, mottager kompositioner till granskning och inöfvar sänger.

Olofsgatan 13, 1 tr. upp.

Andra kursen

af

Hagströms Sånglära

har nu utkommit och kan erhållas hos alla

Bok- och Musikhandlare.

INNEHÅLL: Ida Moritz (med porträtt.) — Litet om polemiken öfver vår kyrkosång, jemte inte så litet egna åsikter i frågan af Hypatius, II. — Richard Wagners »Valkyrian», första uppförandet i Köpenhamn, efter A. H. ur »Nationaltidende». — Om Theodor Körners förhållande till musiken, af G. Bock. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Breflåda. — Annonser.